

Lietuvos meno kūrėjų asociacija

„Caro sužadėtinė“ Kauno scenoje

2013-12-05

ŽURNALAS: Muzikos Barai

TEMA: Operos festivalis

AUTORIUS: Lina Stankevičiūtė

DATA: 2013-12

Po sėkmingų premjerų tarptautiniuose operos festivaliuose „PromFest“ ir „Birgitta“ Estijoje Nikolajaus Rimskio-Korsakovo (1844–1908) opera „Caro sužadėtinė“ pasiekė ir Kauno sceną – lapkričio 16 d. ją dainavo tarptautinis solistų ansamblis, o gruodžio 8 d. joje skambėjo lietuvių atlikėjų (su nedidele išimtimi) balsai. Šis spektaklis – jau antrasis bendras Kauno valstybinio muzikinio teatro ir estų tarptautinio operos festivalio „PromFest“ projektas, kuriame dalyvauja mūsų teatro choras ir orkestras. Pirmojo projekto metu buvo pastatyta G. Verdi opera „Atila“.

Operos festivalis „PromFest“ išaugo iš tarptautinio Klaudios Taev jaunųjų dainininkų konkurso, rengiamo nuo 1996 m. kas dvejus metus. 2005 m. buvo nuspręsta statyti operos spektaklį, kuriame šių tarptautinių operos varžytuvių laimėtojas atliktų pagrindinį vaidmenį. Operos pastatymų idėjinis lyderis yra žinomas estų dirigentas Erki Pehkas, jam talkina dailininkas Madis Nurmsas.

2013 m. laimė kurti pagrindinius vaidmenis nusišypsojo dviem jauniems kaimyninių šalių atlikėjams – festivalio žvaigždėmis tapo jauna latvių dainininkė Elina Shimkus, „Caro sužadėtinėje“ dainuojanti pagrindinę pirklio dukters Marfos partiją, ir baltarusių bosas Andrejus Savčenko, operoje jis kuria opričniko Grigorijaus Giaznojaus vaidmenį. Marfos priešininkės Liubašos vaidmeniui pasirinkta garsi ukrainiečių dainininkė Angelina Švačka, žinoma ir Lietuvos operos gerbėjams kaip puiki Karmen partijos atlikėja, prieš dešimtmetį girdėta Vilniaus scenoje, užbūrusi savo žavesiu garsiausių Europos teatrų žiūrovus. Projektiniame spektaklyje dainuoja ir profesorius Vladimiras Prudnikovas, ne kartą buvęs Klaudijos Taev dainininkų konkurso žiuri narys ir pirmininkas. Kitus vaidmenis „Caro sužadėtinėje“ atlieka Kauno valstybinio muzikinio teatro solistai Nomeda Vilkanauskaitė, Tadas Girininkas, Kęstutis Alčauskis ir Žanas Voronovas. Solistų ansamblį papildė jauna dainininkė Jomantė Šležaitė (Duniaša), beje, šiais metais laimėjusi Klaudijos Taev konkursą.

„Caro sužadėtinė“ perkėlus į Kauno sceną pagrindines moterų partijas dainuoja puiki tiek kamerinės muzikos, tiek operos ir operetės spektaklių pagrindinių vaidmenų atlikėja Raminta Vaicekauskaitė (Marfa) ir gausiomis kamerinės muzikos programomis

nemenką savo gerbėjų būrį džiuginanti Rita Preikšaitė (Liubaša), prie dirigento pulsto stojo Kauno valstybinio muzikinio teatro dirigentas, Šiaulių kamerinio orkestro meno vadovas, Kauno moksleivių ir studentų simfoninių orkestrų vadovas Jonas Janulevičius.

N. Rimskio-Korsakovo opera „Caro sužadėtinė“ – reta viešnia Vakarų Europos teatrų scenose, tačiau spektaklio statytojams šis kūrinys imponavo siužeto universalumu. Levo Mejaus dramos, pagal kurią parašytas operos libretas, herojų likimus valdo pavydas, valdžios geismas, pinigai ir tik tragiška baigtis sukrečia tuos, kurie nesuvokė būties prasmės, užmiršo tikėjimo priesakus: nežudyk, nevok, negeisk svetimo vyro ar moters, nenuodyk savo sielos.

Pasak operos režisieriaus ir choreografo Teeto Kasko, operoje atspindimos 16 amžiaus pabaigos vertybės aktualios ir mūsų dienomis, jų nekeičia laiko tėkmė. Siužeto įvykiai turi konkretų istorinį kontekstą, tačiau pirmiausia tai – žmogiškoji tragedija.

Kaip ir žadėjo operos „Caro sužadėtinė“ scenografas, kostiumų ir grimo dailininkas Madis Nurms, tai nėra tradicinė šios operos interpretacija. Estų menininkų komanda žiūrovams pateikė itin modernią, gal net šokiruojančią „Caro sužadėtinės“ versiją, kupiną mitologinės simbolikos. Pagrindinis scenovaizdžio akcentas – elnias, nes tai plačiausiai atpažįstamas religinis, mitologinis ženklas, simbolizuojantis rojaus gyvenimo medį, ragai – jo šakas. Elnias yra ir kilnumo bei dvasios stiprybės simbolis. Tamsos jėgas čia vaizduoja šuns galvos, kurias prie balnų prisirišdavo caro Ivano Rūsčiojo opričnikai.

Caro sužadėtinė 1952 m. buvo pastatyta Lietuvos operos ir baleto teatre, ji dainuota lietuviškai (Iljos Tiumenevo libretą vertė Stasys Yla). Kaune opera atliekama originalo kalba.